

# Honnyi Levelek, Tudósítások, és Egyebek.

Nro. 7.

!A' Magyar Kurir 7-dik darabjához.

A' múlt Pénteken költ M. Kurirban félbe maradt Lengyel Országai Constitutio végezete.

XXVII. Az úgy nevezett Közönséges Könyvek, mellyek Ország' Aktai nevezet alatt esmeretesek, ismét behozattatnak. Az Ország' Titoknokjai, kik egyszersmind zálogi 's itélőszéki Conservatoriumok' gondviselői is, a' kerületi gyűlések által választotnak az Ország' gyűléseire, 's zálogpénzt kéntelenítettnek letenni. — XXVIII. A' Lengyel katonaság megtartja a' maga nemzeti tulajdon formarubájának színét, tulajdon öltözetét, 's mindenét, a' mi az ő nemzeti voltát kimutatja, és úgy tartatik, mint a' lakosoknak, a' Monarkha' és Haza' védelmezésére fegyverbe öltözködött gyűlékezete. Őtet a' nemzet tartja. A' lábanálló és egész zsoldon lévő sereg békesség' idején csak egy részét teszi a' fegyveres erőnek, 's örökké készen lenni köteles a' tsatázásra. Az úgy nevezett *militziának* elintézetése, a' katonai közönséges organizációhoz tartozik. — XXIX. A' katonaság Lengyel ország' határainak védelmezésére van határoztatva; álló szállása a' hazában van; 's csak Európában lehet hasznát venni. — XXX. Ha (a' jelen lévő hadakozásnak végződése után), az Orosz katonaság külső politikai okokra nézve Lengyel országon által útozni, vagy abban egy ideig megállapodni kéntelenítettik, a' mi Császári kintstáruunknak költségén fog tartatni. — XXXI. A' Romai Catholicus 's az égygyesült Görög hiten lévő Papok, azon summa helyett, melly nekik eddig *Com-pentia* nevezet alatt volt az Országlószekeitől kirendeltetve, annyi nemzeti jószágot

kapnak, melynek esztendőnként való meghatározott jövedelme kétmillió Lengyel Forintra teljék. Ők ezen jószágot, mint elveszthetetlen tulajdont úgy fogják birni. Ez az új fundus, más egyebekkel egyetemben, mellyek ennekelőtte is megváltak, úgy osztatik-fel az Ekklesiák között, hogy a' szegényebb papok' állapotja megjobbittassék, 's a' templomi szolgálat, a' Seminariumok 's a' nevelő házak' állapotja, bizonyos lábra helyezhetődjék. A' papi jószágok is úgy fognak elintézetni, mint a' Korona' józágaival akarunk tselekedni, hogy a' mezei gazdaságnak virágzása nevedjék. Azok a' szántóföldek és kaszálók, mellyek a' papságtól mint nemzeti jószágok elvétettek 's ezekkel öszszetsatoltattak, neki visszadattatnak. Az eddig fennállott törvényekből és rendelésekből mind azok kihányattatnak, a' mellyek a' papi fenytéknek vagy az anyaszentégyház' megsértett jusainak ártalmasok lehetnének. — XXXII. Az a' summa, mellyet eddig az Országlószekek a' Ref. és Luth. Papságnak fizetett, esztendőnként 100,000 Lengyel forintokra emeltetik. — XXXIII. A' közönséges tanulás nemzetivé és ingyenvolvá lesz. Annak a' biztosságnak, a' melyre ezen fontos tárgy és a' külömbkülömb vallású részeknek ügye bizattatik, a' leszen a' köteleessége, hogy az iliendő megvilágosodásuak és tudományoknak kiterjedését a' hasznos mesterkedéseknek gyarapodását, 's a' mestersegekben és tudományokban való tanittatás' módjának tökéletesülését, minden vallású lakosok között elő mozdítsák. Ez leszen az ország' administráltatása' biztosságainak sorában az első, 's ennek egy Senátor leszen az Elölülője. Hogy ez a'

biztosság a' maga kötelességeinek annál könnyebben megfelelhessen, a' közönséges nevelés' fundusa két millió Lengyel forintokra emeltetik. — XXXIV. Mind azok az eddig fennállott rendelkezések, mellyek által a' városoknak bizonyos jussok, szabadságok, és privilégiumok adattattak, a' magok erejében megtartatnak. A' városoknak közönségi vagyonaik, a' magok különös tisztjeik által administráltatnak. A' városoknak felségitetése és az ő boldogságoknak öregbítettése a' mi valóságos iparkodásunknak czélja, 's a' mi Országlószékünk' törekedésének is egy különös tárgya leszen. — XXXV. A' falusi számos és hasznos emberek' classisának az ő személyes szabadságok, és az a' jussok, hogy magoknak fekvő tulajdont szerezhessenek, telyes erejében megtartatik. Ők a' bizonyos oltalmaztatás és az óltó törvénytétel felől bátorságossá tétetnek. Az őket illető törvényekben a' mi atyai különös gondoskodásunknak kel lélekzeni, 's az ő szerentsés és boldog állapotok' előmozdittatásának kell a' czéljának lenni. — XXXVI. A' Sidó nemzetnek meg hagyattatnak azon polgári jusaik, mellyek nékiek az eddig való törvények és rendelkezések által megígértettek. Különös határozások által fognak azok a' feltételek meghatározatni, mellyek által a' 'Sidóknak, a' polgári társaságnak életbeli hasznokból és jótéteményekből való részesülhetés könnyebbé tétetethetik. — XXXVII. Annak a' Constitúciónak nagy könyve, mellyet mi Lengyel ország' lakosainak adunk, tartatassék örökrőlörökre annak a' Szent Kötélnek, melly által ez a' ország az Orosz birodalommal megszűnés nélkül való módon, valamint a' mi tulajdon személyünkben, úgy a' mi utánnunk következő örökösöknek személyekben is, összsetsatoltatik. A' jelen lévő Aktában kifejeztetett határozások nyilvánosságos módon kifejezik a' mi Lengyel országnak lakosai eránt való atyai czélzásainkat. Ezek a' határozások ennekutánna pontosabb nyilatkoztatások által fognak megmagyaráztatni. Mi bizunk új

alattvalóinkunk jó indulatjokhoz és buzgóságokhoz, azeránt, hogy ők; a' mi példadásunk által buzdittatván, 's a' haza eránt való tiszta szeretet által lelkesítettvén, könnyebbekké teszik nekünk az arra való eszközöket, hogy az ő szerentséjeket megfundalhassuk, 's nevelhessük.

„Költ Bétsben Majus 13-dikán (25-dikén), 1815-ben —“

„Sándor.

*Horváth Ország.*

A' *Hlagenfurti* újságnak Déc. 20-dikán költ darabjában ezeket olvassuk: — „E' hónap' 10-dik napján olyan tudósítást vettünk, hogy *Török* országból a' mi vidékeinkre, *Dubitzába*, *Kostajnitzába*, és *Jessenovába* is általnyomúlt légyeu, és hogy *Petriniában* is mutatná már jeleita pestis. *Török* *Dubitzában* ugyan már mind kihaltak benne az emberek, hanem *Austriai* *Dubitzában* 's a' több nevezett helységekben még tsak kevés nyomai látszanak, és tsak két ház záratatott-bé. A' betegeket az ispotályokban gyógyítják. *Petriniába* egy 10 esztendőös fiú vitte-bé a' nyavaját, a' ki maga nem halt-meg ugyan benne, de a' ház, melyben a' fiú lakik, még most is bé van zárva. A' veszedelemnek kiirtásán egy különösen arra kineveztetett biztosság dolgozik; a' *Száva*' vize mentiben kordon vonatott 's a' veszedelmes helyekkel való közösülés 'megtiltatott; a' hidon sem által sem vissza nem bocsátanak senkit. Hasonló vigyázás rendeltetett a' *Karlstadt* *Generatusban* is a' *Kulpa* vizének mellyékein: a' melly szerént remélni lehet, hogy a' beállott hideg és a' jó vigyázás nem soká megmentenek bennünket a' félelemtől, mellyet ennek a' veszedelemnek közelléte okoz közöttünk.“

~~~~~

*Majland.* — Fels. Urunk és Aszszonyunk egességések. Jan. 13-dikán a' régi Hadimisterium' leveles házát, a' *Giovani* ispotályát, 's a' siketnémák institutumát megsemmélni méltóztatnak; estve theatron voltak ő Felsőgek.